

”Egyptenaffären” en episod i Gevärsfaktoriets annaler berättad i några dagboksblad

Eskilstuna Vapenhistoriska Förening har glädjen att få presentera ett utdrag ur Eskilstunaingenjören Lars Eriksson och hans hustru Wanjas dagbok från Egypten under tidigt 50-tal –EVHF framför ett stort tack till till familjen Eriksson genom Jonas Haglund vilken gett oss möjlighet att få disponera ett unikt material – Tack Jonas!

Jag har tidigare skrivit en liten – högst summarisk uppsats ”EGYPTISKA ESKAPADER” om Gevärsfaktoriets försäljning av kulsprutepistol m/45 till Egypten. Denna kan med fördel läsas som ingress till Lars Erikssons dagbok!

Lars Erikssons dagbok om Egypten

På Gevärsfaktoret. Inför Egypten

På arbetet hade Ivar Söderholm fått mycket jobb med leveranserna av utrustning till vapenfabriken i Egypten. Affären lär ha kommit till stånd via ett sammanträffande en gång efter kriget på en konferens mellan den svenske försvarsministern Allan Vougt och hans egyptiske kollega. Egypten strävade så snart kriget var slut att frigöra sig från England och flyttade fram positionerna i förhandlingar. De ville starta egen vapentillverkning och kontakten ledde till en överenskommelse där Sverige sålde licenser att tillverka Kpist M/45 och Ag M/42.

Försvarets Fabriksverk sålde specialverktygen som krävdes för tillverkningen men affären i stort gjordes mellan ett privat företag i Stockholm, Sveaexport och det Egyptiska krigsministeriet. Samordnare på Fabriksverket blev förre Chefen vid Gevärsfaktoret Armédirektör Charles Holmgren. Vid Gevärsfaktoret blev Ivar Söderholm den som höll i kontakterna med AB Sveaexport. En Ingenjör Johnsson från Sveaexport kom nu allt oftare till Gevärsfaktoret och satt med Ingenjör Söderholm. Ivar blev nu rådgivaren som skulle ange vad all övrig utrustning till fabriken i Egypten skulle bestå av. Vilka typer av maskiner som skulle levereras, antal och slag av standardverktyg, råmaterial ,förbrukningsmateriel och allt annat som krävs för att tillverkningen skall fungera. Detta hade tagit mycket tid för Ivar. Han hade också, någon gång under hösten 1951 varit i Kairo tillsammans med Charles Holmgren med flera och träffat ansvariga där. Det var intressant att lyssna på hans upplevelser. Han blev så upptagen med Egyptenaffären så jag fick allt friare händer. Den 26 januari 1952 blev det upplopp i Kairo. Många européer blev mördade och europeiska företagskontor stacks i brand. Det stod nu och svängde om affären skulle bli av och utredningarna gick i stå för en tid.

Egypten

Ritningar och beräkningar blev klara till examen den 30 maj 1953. Analysen kom ut i tid och kunde säljas på stan veckan före examen. Betyget blev hyfsat bra. Alla utom Johan, Lennart Johansson, min kompis på vinden klarade sig. Han fick dock chansen att tentera senare under sommaren vilket han klarade. Det blev en del festande bland annat en skiva på Stadshotellet. Ivar Söderholm och Berndt Österberg med familj hade redan rest till Egypten. Det var angeläget att jag snarast skulle komma efter. Mitt anställningsdatum var den 15 juni. Wanja skulle resa tillsammans med Greta Söderholm med Svenska Orientlinjens båt från Göteborg senare omkring den första juli. Greta var också lärarinna. Min resa skulle gå med tåg till Genua och därifrån med en turkisk båt till Alexandria. Jag rese med Skandinavien-Italienexpressen från Stockholm på kvällen den 8e juni. På tåget och i Genua klarade jag mig med den tyska jag hunnit lära mig i skolan. Tack vare detta lyckades jag förhindra att mitt bagage, mina två resväskor, lastades ombord på en båt med judiska flyktingar till Haifa. På m/s Samsun, ett nästan nytt passagerarfartyg, tvingades jag försöka klara mig med engelska. Medpassagerarna var två amerikaner och en grupp irakiska militärtekniker som varit i England på utbildning.

En amerikan var en ung student på väg till Alexandria att besöka mor- eller farföräldrar. Den andre amerikanen var en armenisk skohandlare från Oregon som reste till Beirut för att besöka släkten. Av honom fick jag höra om turkarnas massakrer på armenier omkring sekelskiftet. Jag var uppe tidigt på morgonen när vi gick genom Messinasundet och tittade efter Scilla och Carybdis men såg ingendera. Vi låg några timmar i Neapel och vi var några passagerare som for på en stadstur med taxi. Det blev allt varmare på havet och vi satt under tälttak. Började förstå vad samtalen handlade om och snappade upp användbara ord.

På morgonen den 15e juni lade vi till vid kaj i Alexandria. Det var mycket varmt och alldeles lugnt, inte en vindfläkt. Jag hade fått telegram från Ivar att kapten Fuad skulle möta mig ombord och jag hade hållit mig undan från värsta trängseln. Så ställde någon frågan: Är du Lasse Ericsson? Kapten Fuad, en man i min egen ålder tilltalade mig på felfri svenska. Han hade varit mera än ett år i Sverige. Med hans hjälp gick vi rakt genom tullen och snabbt genom passpolisens kontroll.

Vi for direkt till Järnvägsstationen och Kapten Fuad köpte biljett och installerade mig i en förstaklasskupé, själv skulle han stanna i Alexandria. Resan till Kairo tog ca 2½ timma. Ljusets var starkt. Till en början förstäder. Ruffiga. Sedan lite sandigt landskap men snart var vi i deltat. Skördade veteåkrar där man tröskade (?) säden. Man körde någon slags vält runt, runt. Bevattningskanaler från vilka man med bl.a. Arkimedesskruvar eller vattenskopor på ett stort hjul dragna av åsnevandringar lyfte upp vattnet till andra diken. Grönsaksodlingar. Människor som arbetade i den brännande solen eller rastade under ett tak av väv. Vi passerade ett par rätt stora städer med fabriker. Jag tyckte jag såg någon vara textilindustri. Dammigt.

Kairo

På stationen i Kairo stod Ivar Söderholm och Berndt Österberg men också Martin Strömse som var en ny bekantskap. Också ett par egyptier, Ezzedin Haikel som talade felfri svenska och ytterligare en Fuad som hade varit i Fagersta nästan ett år. Vi for i ministeriets bil till Ivars

och min bostad som låg i stadsdelen Zamalek på ön Gezira i Nilen. Där väntade husboyen Salah med lunch. Köttbullar på svenskt vis. Lägenheten i ett nytt åttavåningshus tillhörde familjen Erik Hellman som var hemma i Sverige på semester och disponerades nu av oss tills vi hade hittat någonstans att bo för gott. Vi vilade en timme och satt sedan på skuggsidan på den stora balkongen och Ivar informerade om hur läget var. Så mycket hade inte hänt, vi hade ännu inga lokaler utan man satt i ett par rum på ministeriet. Det fanns ännu inte mycket att lägga händerna på. Vi gick ut sedan det blivit mörkt och något svalare. Miljön så annorlunda. Omtumlande. Inte mer än 100 meter österut flöt Nilen. Vi gick ut på Boulac-bron och såg Nilen uppför, söderut. På högra sida från oss sett den stora Geziraparken med Gezira Sporting Club. På andra sidan Cornishen med några stora hotell. Över bron en ström av människor . Gående, cyklande, några ridande på åsnor, kärror med höga hjul dragna av åsnor, spårvagnar och bussar ibland fulla med passagerare som stod i klungor och höll sig fast i vad som fanns att hålla i.

Nästa dag min första arbetsdag. Vi hämtades av en svart chaufför i en stor ny amerikansk öppen bil och skjutsades längs Nilen på den breda gatan på Gezira förbi Sportig Club och över Kasr el Nil-bron förbi Semiramis Hotell vid östra brofästet via Midan Tahrir till Garden City där Krigsministeriet låg. Ministeriet var muromgärdat och inpassering genom vakten som vinkade in oss. Jag träffade för första gång Brigadier Charles Holmgren som verkade vänlig och frågade om min resa och önskade mig välkommen. Han tog mig med till den egyptiske chefen Colonel Amin Helmi Kamal, en kortvuxen lågmäld person som gjorde ett sympatiskt intryck. Svenskarna var förutom Holmgren och Söderholm också Berndt Österberg och Martin Strömse. Martin var maskinmontör som varit anställd vid AB Sveaexport och varit mycket i Tjeckoslovakien. En huvuddel av de maskiner som var under leverans till fabriken var tjeckiska. Jag hälsade på ett flertal av de egyptier som jag sedan kom att arbeta tillsammans med. Det visade sig att vi egentligen inte ännu hade några arbetsuppgifter. Vi blev satta att kontrollera utrustningslistor. Det var lite oklart vad som egentligen hade eller skulle levereras från Sverige och vad som skulle skaffas i Egypten. Vår första uppgift skulle vara att starta och driva en yrkesskola medan fabriken byggdes. Skolan skulle ligga i Abbassia, ett militärt område med kaserner som hade disponerats av engelsmännen under kriget och nu till stor del stod oanvända. Men det skulle dröja ännu några veckor. Under tiden hann vi dock bli bekanta med de egyptier vi skulle arbeta tillsammans med. För min del blev det närmast kaptenen Fuad Yehia Zacharia, mannen som mötte mig i Alex. Vi blev goda vänner och arbetade bra tillsammans. Fuad var avdelningschef för svarvarverkstaden. Likaså blev jag god vän med Mohammed Mounir som var den som skulle bli verkstadschef. Mounirs närmaste rådgivare var Ivar Söderholm som råkade få så mycket att göra med själva kontraktet och leverans- och tolkningsfrågor så det blev jag som fick bli Mounirs kontaktman. Senare gjorde han och jag en helt ny maskinlayout för verkstaden. Dessa två blev jag också hembjuden till ett par gånger och träffade deras familjer. Bägge var mellan trettio och förti år. Deras fruar var yngre men hade redan flera barn. Bägge männen betraktade barn som en gåva från gud. Både Fuad och Mounir talade svenska utan svårigheter. Det gjorde också flera av de egyptiska ingenjörerna. Av andra kom jag i bra kontakt med Mohammed Mochtar som var förälskad i Kerstin Karlsson från Eskilstuna. Likaså med Ezzedin Heikel som talade svenska med knappast hörbar accent. Verkligen förvånande. Det verkade som egypterna inte hade några svårigheter med våra ljud som vissa andra har så svårt att lära sig.

Holmgrens, Österbergs och Strömse bodde i Heliopolis en förstad nordöst om Kairo. Dit ut fanns det en direktgående spårvägslinje kallad Metron som på vägen ut gjorde bara ett uppehåll. Där fanns också en klubb, Heliolido Sporting Club där vi alla blev medlemmar. Heliolido blev en oas. Där fanns stora badbassänger, bra restaurang, grönska och tennisbanor mm. Vi började se oss om efter lägenheter i Heliopolis, Ivar och jag. Jag bestämde mig för en möblerad lägenhet i samma hus där Österbergs bodde. Lägenheten var möblerad och på tre rum och kök och låg på översta våningen två trappor upp. Värdfolket på bottenvåningen var armenier och hette Melkonian. Hyran var 20 pund/mån.

Vi hade korta arbetsdagar. Arbetade från klockan sju då vi hämtades till klockan två. Vilade på eftermiddagen och gick ut på kvällen sedan solen gått ned och det blivit lite svalare. Jag tålde värmen ganska bra men gick första tiden i flera veckor med en underlig känsla av något som liknade yrsel. Troligen en anpassning till klimatet. Men jag har senare tänkt på att jag kanske drack för litet. Det var en uppfattning att man skulle inte dricka så mycket under dagen men så mycket mer under kvällen. Det var troligen fel. Några fredagar som var vår fridag trotsade vi värmen och strövade i Kairo. Vi var också ute vid Giza och pyramiderna. Inte alltid fick jag med mig Ivar till Klubben i Heliopolis och åkte själv. Gjorde en paus i centrum på hemväg och gick på Groppi på Soliman Pasha och beställde Icecream Soda. Där blev jag bekant med en sudanes Sapana Jambo som kom från södra Sudan och var alldeles svart. Han studerade på egyptiska statens bekostnad på universitetet. Hans far var stamhövding. Han var trevlig och talade god engelska. Jag blev en kväll utbjuden av honom på Roof Garden på ett av de stora hotellen på cornishen. Där var två nigerianska mycket svarta doktorer och tre kvinnliga studenter också från Nigeria. Jag hade nöjet att dansa med två av dem vilket verkade väcka viss uppmärksamhet från europeiska gäster vid borden intill.

Vi var alla inbjudna till högtidligheten när grundstenen till fabriksbygget lades. Presidenten Mohammed Naguib skötte mursleven och höll ett tal. Byggjobbarna en stor samling, många militärer i uniform och så vi fem svenskar och ett antal av de egyptiska ingenjörerna var med plus en svärm journalister. Fabriken byggdes i el Maadi en förstad vid Nilen söder om Kairo. Vi skulle förmodligen flytta dit när fabriken skulle köras igång. Efter ca en månad i Garden City bytte vi arbetsplats till Abbassia. Vi hade två rum i en barrack, en stenbyggnad som var sval så länge det var sommar men som senare visade sig vara för sval när solen värmde mindre. Här satt jag länge med fabrikslayouten när bygget i Maadi kom så långt att jag kunde göra mätningar. Så småningom började också lokalen där verkstadsskolan skulle inrymmas bli färdig. Vi fick vänta länge tyckte vi på att tillräcklig eleffekt blev installerad. Ingen i den egyptiska personalen var så van så jag fick själv rigga den första revolversvärven där eleverna skulle lära sig svarva pipfästet till kpist M/42. Jag blev sedan under ett par månader instruktör där. Jag avlöstes av en egyptier Ahmed som kom tillbaka från Sverige där han varit vid Lidköpings Mekaniska Verkstad på utbildning. Samtliga revolversvärvar i fabriken var från Lidköping medan supportsvärvarna var tjeckiska. Fabriksbygget fortskred så att jag kunde få layouten klar i december och maskinerna kunde börja sättas på plats fastän arbetet inte fortskred som vi var vana vid och det tog lång tid. Det föreföll vara svårt att rekrytera övrig svensk personal. Vartefter kom dock några. Från Gevärsfaktoriet kom Eja Sjöberg som sliparförman. Han var duktig yrkesman, f d boxare och en friskus. Med honom kom hans svåger Olle Norrman som skulle vara verktygsarbetare. Olle var också f d boxare och

skötsam. Jag fick en kollega som förman, en stockholmare Roland Hessel. Staben utökades långsamt. Alla passade inte in i bilden. Några fick vända. Tyvärr bland dem också Edwin Norrman, verktygsförman som inte fick ned sin Selma och då sade upp sig. Vi bodde kvar i Heliopolis även sedan vi arbetade mesta tiden i Maadi.

Vi upplevde en vecka med politisk oro. Militärposteringar på vägen mellan Heliopolis och Abbassia. Det visade sig vara en palatskupp. Mohammed Naguib ersattes av Gamal abd'el Nasser. Nasser hade varit den ledande i officersjuntan som genomfört kuppen mot kung Fuad och tog nu makten. Klimatet hade varit svalt periodvis i december. och under Suezresan var det kyligt. Vi skaffade två fotogenelement som vi flyttade med oss från rum till rum. Det blev också ett par regndagar i december-januari. Arbetet med installationerna fortgick och vi åkte, Ivar, Berndt, Martin och jag med bil från Heliopolis till Maadi. Resan tog ca 45 minuter. Arbetarna som skulle sköta maskinerna var på verkstadsskolor sades det. Den grupp vi hade i Abbassia fortsatte utbildningen med flera av de nyanlända svenskarna som lärare.

Vi svenskar blev otåliga när allting gick så sakta framåt. Vi var också otåliga på de egyptiska kollegornas accepterande av arbetstakten. Mounir försökte förklara för mig att det var vi som hade fel inställning. Vi var inte nöjda och det skulle göra oss olyckliga. Hans och de andras maxim var ”In’sha Allah”—Som Gud vill. Mounir tog mig med till sin moské ett par tre gånger när han gjorde sin kvällsbön. Han tillhörde en grupp som träffades runt en lärare före bönen. Jag var välkommen att sitta med och deltog i kaffedrickandet efter bönen. Atmosfären var vänlig. Moskén låg i Shan el Shanil inte långt från al Ashar universitetet.

Maadi

Vi reste ett par fredagar till Maadi för att se på bostäder. Den första gången gick vi genom Maadi i ett underbart vårregn. Regnvattnet låg kvar på gatorna som inte hade avlopp. Vattnet dunstade snart i värmen men det var härligt med regnet. Det fanns både villor och lägenheter att hyra. Wanja och jag bestämde oss för en lägenhet på Road 56 som ägdes av en judinna Mrs Tabit. Den var på översta tredje våningen och kostade även den 20 pund/månad. Söderholms hyrde en villa ca tio minuters väg från oss. Vi flyttade till Maadi den första april 1954. I en annan våning på samma plan bodde ett tyskt par Magda och Karl-Heinz Iben. De arbetade bägge, Magda som kontorist i en tysk firma i Kairo och Karl-Heinz, el-ingenjör, arbetade likaså för en annan firma med tysk ledning som sålde och installerade pumpar i deltat. Vi blev goda vänner och tillbringade många kvällar på taket där vi kompenserade oss för hettan på dagen med nattens svalka och Biere Stella. Vi delade på deras husboy Abdo som gjorde en del matinköp och städade åt oss.

Förstaden Maadi var anlagd i början av seklet och hade byggts av ett belgiskt företag som fortfarande administrerade skötseln. Vattenförsörjning, avlopp, elförsörjning sköttes av företaget. Engelsmännen för vilka staden anlades var nu på väg ut ur Egypten. Det fanns förstås andra européer som greker och italienare men också fortfarande judar. Judarna tolererades fast många hade börjat ge sig av och de kvarvarande som ofta hade affärsverksamhet försökte nog komma loss. Synagogan i Maadi som jag passerade på väg till fabriken var dock övergiven och avspärrad med taggtråd. Madame Tabit hade fastigheter i Maadi och i och med att engelsmännen for och inte så många andra kom istället sjönk fastighetspriserna. Vi och svenskarna hos Bofors plus schweizare som byggde en fabrik i

Helvan, en bit söder om Maadi var väl engelsmännens ersättare. Men kanske främst tyskar som fanns som rådgivare i många ministerier dessutom som affärsmän. Maskininstallationen blev en utdragen process. Då och då anlände nya svenskar. En grupp på fyra maskinreparatörer till hjälp vid installationen skapade bättre kapacitet. Mitt jobb var att fastställa var maskinerna skulle ställas efter den layout jag gjort. Vi får ned en erfaren elektriker, han heter Holm och är från Stockholm.

Tillbaka i värmen i Kairo i början av augusti. Det var nu bestämt att invigningen av fabriken skulle bli den 21 september. Det ska bli en stor ceremoni med inbjudna potentater från grannländerna. Mounir ville att ett antal maskiner skulle var igång vid invigningen och vi blev fullt sysselsatta med att hjälpa våra pojkar att sköta sina tempon. Det kom nu unga nyutbildade verkstadsarbetare från särskilt militära yrkesskolor. Några som hade fallenhet var duktiga. De var nästan utan undantag mycket ambitiösa och var stolta att ha blivit bland de utvalda. En del kunde lite engelska och ville gärna prata och var intresserade av Sverige. De flesta talade bara arabiska men nu hade jag lärt mig så mycket arabiska så jag kunde faktiskt instruera dem. Jag riggade själv två Index-automater som Mounir mycket gärna ville ha igång. Lyckligtvis så stämde alla kamkurvorna som hade tillverkats vid Gevärsfaktoriet så jag lyckades få automaterna att producera två relativt små detaljer till mekanismen i Ag m/42. Några av de egyptiska förmännen var helt kapabla att få igång operationerna i maskinerna också Ahmed som på mitt område var duktig revolversvarvare. På fräsavdelningen fick Berndt Österberg också igång ett antal maskiner och även slipmaskiner snurrade.

Invigningsdagen höll vi oss så mycket i bakgrunden som möjligt. Jag var lite ängslig att något skulle hända i Index-automaterna där besökarna gärna stannade och var nyfikna, svarar som arbetade utan personal! Presidenten Gamal abd'el Nasser kom i spetsen för gäster från arabländerna. Där var en prins från Saudiarabien, syriska ministrar och även en minister från Jugoslavien. Från svenska ambassaden inte ambassadören men hans närmaste man som jag tror hette Silversköld? Många militärer, egypter och från grannländerna. Det var mottagning efter rundvandringen där också den svenska staben var inbjuden. Vi hade äran att hälsa på presidenten. Han hade inte ett fast handslag och vi tyckte inte om honom.

Hemresa

Jag hade dagarna före sagt upp mig hos Colonel Amin. Talade först med Charles Holmgren som blev besviken. Men han kände redan till vår situation och visste att Wanja skulle fara hem i oktober.

Pojkarna i verkstaden var också besvikna när de fick veta att jag skulle sluta. De sa att de älskade mej. Det kändes inte bra att lämna dem som jag nu arbetat tillsammans med i ett och ett halvt år. Mounir och Fouad verkade bägge ledsna och jag kände nog mest för dem. Efter avskedsvisiter lämnade jag Kairo den 6:e december. En delegation var vid stationen och kramade farväl. Jag fick också med mig en svensk som inte hade passat in. Bertil Johansson från Karlskoga, verktygsslipare, som inte kunde finna sig tillrätta och som var ganska deprimerad. Han var tyst i början av resan men tinade upp ju längre norrut vi kom. På tåget till Alexandria var vi i sällskap med några flygofficerare i min ålder eller yngre. De undrade hur jag kunde lämna Egypten, ett så fantastiskt land. Jag satt emellanåt tyst och såg ut över deltalandskapet och kände mig beklämd. Hade jag svikit? Var Ivar Söderholm besviken på

mig? Och jag skulle komma att sakna människorna, de egyptiska kollegorna som varit så vänliga och uppskattande.

Wanjas dagbok

Söndag 26/7 1953

Reste hemifrån i fredagskväll kl 21.45. Fullt uppbåd på stationen, Marianne och Alf, Gunborg, tant Gerda och farbror Stefan och Inger Larsson och Teddy Aarni. Få se vad Inger får ihop i tidningen. Mams och paps följde som väl var med till Flen, där vi fick vänta till 0.07 innan nattåget avgick. Tack och lov att mams och paps var med, annars tror jag att jag blivit avhoppare. De fick åka med Bertil Söderholm hem i bilen och vi (Greta Söderholm och jag) tog vår 2:dra klass kupé i besittning och sov då och då. Det var svårt att lämna mams och paps! Kl 06.25 var vi i Göteborg och fick tag i en taxi, som förde oss till Frihamnen, Kajplats 109, där Vikingland låg. Vikingland visade sig vara en 6000 tonnare byggd 1951. Den är 137 m lång och gör 16.5 knop. En modern och trevlig lastbåt med 48 mans besättning. Vi fick en mycket trevlig hytt, med utsikt akteröver och på styrbordssida. Det finns 2 kojor med förhänge för, 2 garderober, 1 salongsmöbel bestående av bord, soffa, fåtölj, stol, byrå med skrivklaff, spegel och telefon och ett stort badrum. Vi har det kungligt! Den enda nackdelen med båten är att det serveras för mycket mat. Det är farligt för vikten. Vi lastade hela dagen igår bräder, pitpropps och lastbilschassi, 22 st. Vi är fullständigt fullastade. Det går ej att komma fram på däck.

I natt ½ 4 blev vi utbogsrade av Filip och ----, och snart gick vi för egen maskin genom Göteborgs skärgård. Strax innan vi gick stod månen blodröd och full på fästet och alla lamporna glimmade i hamnen. Men det dagades innan vi kom iväg och strax innan Bohus fästning steg solen upp i öster. En stilla krusning över havet, det var underbart. Efter 1½ timmes gång var vi vid Vinga och lotsen lämnade oss. Sedan dess har vi bara sett hav och hav.

Onsdag 29/7

Uppe 5.00 o såg Dovers kritklippor. Såg skeppskyrkogården vid Goodwin Sands. En kuslig syn. Såg Dovers hamn och färjan mellan Le Havre och Dover. En gammal fästning reste sig på klipporna. Klar luft. Låg Wsjö med någon sättning. Kurs 239° SW. Varne fyrskepp. Dungeness passerades 7.50. Hälsade på 3 eng. jagare. Kl 8.00 Kurs 239° som jag tog ut, stod också vid rodret. Knop 16 ¼, Dist. 52, Vind W, Styrka 2, Värme 15°. 08.12 passerade Royal Sovereign i 329° avstånd 1.5. 12.00 kurs 247°, 16 knop, dist 64, vind W. Styrka 2. Barometer 753 +16°.

Fick genom telegrafan reda på att en mina skymtats vid Dungeness kl 20.10 igår kväll, lat, n 50° 55 m. Long Ost 1° 11m. Vid Dover hade vi medström sedan mot, varför vi var försenade kl 12.00 nu återigen medström 14.00. Strömmen är beroende av tidvattnet. 15.29 C. De la Hague i 157° avstånd 7.5 'l=61.6. Mullen luft med regnskurar. 15.52 Alderney i 157° a=14' Låg WSW sjö med ngn sättning. Kl 20.00 knop 16 ¼ NW barom. 753 +17°. Mulet. Solen sjönk i havet kl 21.00 en underbar syn.

Torsdag 0.34 passerade Ushant fyr i 142° , $a=5,5'$, $l=08,4$. Mulnande, NW låg sjö med ngn sättning och överstänk. Nu är vi inne i Biscayabukten. Kl 12, kurs 209, 16 knop, dist. 64, NW vind, styrka 3, barom. 759 och $+21^\circ$. Klar luft. Cajas rosor slut. Det börjar bli så varmt att man kan sola sig ordentligt. Vi ligger på bryggan på madrasser och har härligt. Spelade bridge efter middag med Greta, fru Lagerqvist och kapten. Skoj. Kapten blev uppkallad på bryggan av 3dje styrman. Fiskebåtar i farvattnet. De vek ej utan vi var tvungna att ändra kurs. 23.13 började Spanska kusten glimma av fyrar och båtar. Villano fyr 104° , $l=78,8$, $a=15'$. 23.25 D:o i 90° , $l=82,5$, $15.7'$. 00,26 Finisterre fyr i 90° , $a=13'$, $l=99,0$. Klar luft med härligt månsken (augustimåne) varmt NW dyning med sättning o slingring.

E G Y P T

21/8 1953-16/10 1954

Fredag 21 aug efter 17.35. Det bar iväg till tullen i rasande fart. Tack vare att kapten Soliman var med gick tullformaliteterna ganska smärtfritt. Vi behövde ej öppna bagaget ens. Så var det dags att installera sig på Hotell Blue House och tvätta av resdammet. Kl 20.30 kom sedan kapten Soliman och hämtade oss till middag i hans svärföräldrars hem. Det blev en trevlig kväll, men ack så mycket mat. Jag mådde riktigt illa. Först soppa, så duva, kalvkotletter, fårstek och bananer o vindruvor. Allt var utsökt. Kl blev 0.30 innan vi kom därifrån.

Lördag 22 aug. Sov dåligt i natt, det var fantastiskt varmt. Fick en egyptisk väska och en flaska jasminparfym av Lars. Det känns underbart att vara hos Lars igen, men ack så hemskt långt hemifrån. Alla dessa skjort- och pyjamaslassar som springer omkring på gatorna, gör mig nästan mörkrädd. Men Lars tycks vara hemma här, han klarar allting fint och speaker English som en infödd. Fattar ej att han lärt sig så mycket på dessa $2\frac{1}{2}$ månader.

Torsdag 10 sept. Mohammedanernas nyårsdag, så Lars är ledig. Vilar oss hela dagen.

Fredag 11 sept. In till stan kl 10.00 och sedan ut till Pyramiderna. Där anfördes vi av guider med kameler, åsnor o.s.v. Men vi lyckades skaka dem av oss utom en som vandrade runt med oss. Han kostade 9 piaster. Pyramiderna var imponerande. Cheops är 220m vid basen och 143 m hög. Det är en härlig utsikt från dom över hela Cairo. Så åt vi lunch på Mena House där Ströms och Lindgrens satt. Så småningom tog vi oss hem på dessa otrevliga spårvagnar. Skrev brev hem.

Onsdag 16 sept. Lektion 1 tim., sedan bad på klubben. Härligt! Hade salt, rökt sill från Ålesund till middag. På kvällen kom Martin upp och vi gick till klubben. Hemma $\frac{1}{2}9$.

Torsdag 17 sept. Ute på morgonen och handlade fläskkotletter. Lektion 3 tim. Överstens här på five o'clock tea. Köpte ett tjustigt bomulltyg på blå botten med svenska blommor.

Fredag 18 sept Bad på klubben. Kl 16 kom Holmgrens med bilen och vi åkte till Maadi. Ett vackert g r ö n t villasamhälle. En trevlig utfärd. Hemma ½8. Trötta.

24 okt. Kerstin kom ej. Fick sedan höra att ing. Hedenqvist från Bofors dog av hjärtslag i natt. Han fyllde 52 år i går. Han och frun har varit klena länge sedan de i augusti hade en svår dysenteri. Men det är hemskt detta. Begravning blir i morgon. Fru Hedenqvist bor hos Lindgrens nu. Tidningar hemifrån.

Söndag 25 okt. Ordnade med krans från oss E-tunabor. Det blev en med gula krysantemum och blå gladiolius och blågula band för 236 piaster (ung. 33 kr). Jordfästningen var kl 13.00 i S:t Michael and all Angels church här i Heliopolis. Översten läste Davids psalm, psalt. 103:10-18: Herren handlar icke med oss efter våra synder... Så talade Dir. Norrby för Bofors och Ing. Holm som vän, varefter vi sjöng Härlig är jorden. Officiant var den engelske prästen, som sedan förrättade jordfästningen. Många svenskar var närvarande bl.a. konsul Ekberg, greve Bonde med fru, dir. Norrby. Hellman och vi alla andra samt egyptier: understatssekr.Hassan Ragab, Helmy och chefen för faktoriet där Bofors arbetar, samt arbetare därifrån. Då akten i kyrkan var slut fördes kistan direkt ut i öknen där ett bål tändes för kremering. Konsul Ekberg och dir. Norrby var med ett tag och såg till att allt gick ordentligt . Vi andra samlades hos Ströms till kaffe. Fru Hedenqvist var alldeles förtvivlad i sin sorg.

Onsdag 18 nov. Lektion 2 tim. Kallt, blåsigt och regnbyar. Åker med klubben till Suez. Vi var c:a 80 st i två fullastade bussar. Förutom passagerare medföljde kock och servitörer från Heliolido, tält, tältsängar, spis, mat t.o.m. levande höns, som jagades vilt då de smet när bussen stannade. Kl ¼4 startade vi och så fort det sista huset i Heliopolis passerats började öknen. En bit utanför sta'n var den första egyptiska militärposteringen, där vi fick stanna och visa papper för att få fortsätta. C:a tre mil från stan började en dålig väg, visserligen asfalterad, men ack så gropig.Vi satt över bakhjulet och jag trodde vi skulle skaka sönder. Njurbälte hade behövts! Vägen steg sakta uppåt hela tiden. Öknen var mycket kuperad och närmare Suez fanns det höga berg. Ingen växtlighet utom något torrt gräs i tuvor, som kamelerna betade av. På tre eller fyra ställen fanns det Resthouse för trötta resenärer. Vid ½7 tiden var vi vid den engelska vakten innan Suez. Då var det mörkt, så vi såg just ingenting. En buss lassade av vid hotell Le Cabanon och vi andra fortsatte till Shells Resthouse vid Röda havet, som vi hittade efter flera felkörningar. Kl var då 8. Det var mörkt, kallt och ruggigt i denna stora sommarstuga. Sedan vi farit in till Suez på en timme och gått och frusit medan, egyptierna tittade på en basketmatch,återvände vi för middag. Det blev spagetti, kalvkött och frukt. Sedan var det dags att krypa i säng i ett kallt rum. Underkläderna fick vara på under pyjamasen och så hade vi en madrass och vår pläd att ligga på, ett täcke och en filt uppepå. Inga lakan. Så småningom somnade vi för att bli väckta kl 5, då de började rumstera i köket vägg i vägg.

Fredag 29 jan. ÖKENPARTY. Alla svenskarna, 33 st., bjudna av The Egyptian-Swedish Trading Co. Vi blev hämtade i bil vid 10-tiden och förde bortom pyramiderna, där ett stort tält var uppspant. En trollkonstnär visade först sina konster och sedan fick vi en härlig lunch med bl.a. kalkon. Därefter fick vi rida på kamel, åsna eller häst. Jag prövade de två första. Kul! Det blåste fantastiskt och den ena sandvirveln avlöste den andra. En var t.o.m. så kraftig att den drog omkull tältet, så det blev extra besvärligt att resa det igen. (Det fanns det personal till) Efter tédrickning var det dags att åka hem igen. Vi var hemma ½6 fulla av sand, trötta och nöjda med vår dag. Det var skönt med ett välgörande bad innan sängdags.

Torsdag 25 febr. Lektion 2½ tim. Naguib avsatt idag. Gamal al del Nasser tar ledningen. Var och la håret och Lars fotograferade sig. Hemmakväll.

Fredag 26 febr. Gick upp 6.30 och gjorde oss i ordning för en utflykt som Ministeriet ordnat. Vi for utefter Ismailiakanalen till Faruks mönstergård för jordbruk, El Schas. Tittade på höns, kalkoner, gäss och ankor, hans swimmingpool och flygplats, hans slott, som liknade ett gammalmodigt hotell och hans samlingar och jakttroféer. Egypterna själva la sig i hans säng eller satte sig vid hans skrivbord och lät fotografera sig. En underbar kaktuspark fanns där. Vi kom hem kl 19.00 trötta och slut.

Lördag 27 febr. Lektion 2½ tim. For till Maadi kl 14.45 och tittade i det oändliga. Slutade kvällen på Maadi Sportingclub. Tidningar.

Torsdag 23 sept. DEN STORA DAGEN. Premiärministern (för tillfället) GAMAL ABDUL NASSER inviger fabriken. En hel massa militärer och dyl. hade han i släptåg. Lars var hemma 1.15 och då var jag hos Greta. Hon hade tébjudning för oss fruar kl 11. På kvällen var all fabrikspersonal med fruar och ungar inbjudna till underhållning i ett stort tält. Det var magdansöser, akrobater, sång musik ocj skrik och det var tydligen roligt efter allt skratt och alla applåder att döma. Kl 22.30 var det tack och lov slut. Österbergs och Söderholms var då med oss hem på kaffe.

Lördag 16 okt. och sov till 02.00, då väckarklockan ringde. 02.30 satt vi i bilen på väg in till S.A.S. Det kändes konstigt att lämna "Flat nr 13" trots allt. 03.20 gick Misr Air buss från S.A.S. ut till flygplatsen. Lars och Martin fick följa med oss hela tiden där ute och Lars var t.o.m. uppe i planet. Det var inget roligt att lämna Lars, men det går ändå, nu då jag vet att han kommer efter om 56 dagar. 06.00 fortfarande kvar i Egypt. Det ligger ett tätt molntäcke under oss, men jag skymtar ett lapptäcke då och då. Solen har just kommit fram. Allt är ok., fast det dundrar förskräckligt. Nu är vi ute över Medelhavet. Vi går på 4500 m:s höjd. 07.05 flyger vi in över Mindre Asien, bara berg vid berg. 08.45 landat i Istanbul. 09.05 nu går vi ned över Marmarasjön till Saloniki och så upp till Belgrad och Vienna. Höjd 4500m , finfint väder, solen lyser på snöklädda alper. 12.10 väckte dom mig genom att tala om att vi var över Bel-

grad. Ser ej sta'n, men Donau slingrar sig som ett silverband. 13.10 ser vi Vienna, det ser underbart vackert ut med planteringar och slott.

1400 (har ställt kl. 1 timme tillbaka) lyfter vi från Wien för Frankfurt via München på 3600 m. Det var kyligt i Wien. 14.50 passerar vi München. Det är strålande solsken och jorden ligger som en karta under oss. Planet går så lugnt och fint. 17.10 lyfter vi från Frankfurt. Solen håller på att dala, men vi går upp ovan molnen och där är den kvar till kl 18.00. 18.20 är det mörkt så vi ej ser ut längre. Vi går på 3300m till Kastrup, där vi är kl 19.20. 20.15 lyfter vi därifrån med New-York-planet (ett plan hade gått ifrån oss), höjd 3350m. Vi skall vara i Stockholm omkring ½10. Och det var vi också. Kom igenom passkontroll (utan att få inresestämpel) och tull utan vidare.

Efterskrift: Den huvudsakliga exporten av kpist/45 ägde rum mellan åren 1951 och 1968 till 20-tal olika kunder – stater såväl som enskilda företag. Förutom Egypten kan Irland nämnas.

Genom Jonas Haglund vänlighet och tillmötesgående ökas nu möjligheten att skriva ett fylligare samt mer heltäckande kapitel att fogas till historiken om Carl Gustafs Stads Gevärsfaktori.

Eskilstuna Vapenhistoriska Förening
20241031

Claes-Göran Ros